

Guadà

Propostes didàctiques
Noèlia Martínez

E@PLA!

© 1998 Maurici Belmonte i Monar
Coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 112 pàgines
Enquardernació en rústica

© 1998 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela
Disseny: Miquel Mollà

Guadà és una novel·la actual i força interessant perquè reflecteix d'una manera molt clara el maltractament que pateix hui dia la natura per part de les persones, els desequilibris que estem ocasionant en el medi ambient i els greus perills que aquestes accions suposen. Tot açò està produït pels avanços tecnològics, la dèria que tenim les persones per dominar tot el que ens envolta sense parar-nos a pensar si realment paga la pena. Aquest tema, junt amb la despersonalització dels pobles, el desconeixement de la cultura de la qual es forma part, així com també la institucionalització de l'individualisme, fan que l'obra ens faça reflexionar sobre la societat i la vida que tenim actualment. Però l'autor, Maurici Belmonte, a través del recurs de les rondalles i utilitzant un llenguatge acostat al lector, ho aconsegueix transmetre d'una manera dolcíssima i que ens captiva des de la primera ratlla.

L'AUTOR

Maurici Belmonte i Monar va nàixer a Castelló de la Ribera l'any 1963 un dos de setembre. Feia calor, que és el que toca. Possiblement per això li agrada més el temps fred. Diu que el calor el fa patir.

Compaginava els seus estudis a l'escola amb els de música, i també la banda. Els dos primers anys de batxillerat els va fer a Alzira i els restants a Castelló de la Ribera, estrenant així l'institut que acabaven de fer. Durant aquests anys, presenta alguns treballs als premis literaris del seu poble i n'obté dos premis. Anys després decideix estudiar Magisteri a Xest. Abandona una de les seues aspiracions, que va ser la Medicina. És a l'Escola del Complex Educatiu on aprendrà realment a escriure la pròpia llengua, ja que en aquells anys, el valencià estava totalment absent dels estudis.

Posteriorment inicia la seua vida professional recorrent diversos pobles de la Marina: Polop, Bolulla, Relleu. Ontinyent seria la seua següent destinació. Llavors decideix traure's l'espialitat de Música dins del programa de Música a l'Escola i ho fa des de l'escola pública d'Énguera. Finalment obté la destinació definitiva a Fonatanars dels Alforins. Durant els cursos en què treballa d'especialista de música, juntament a uns companys i per encàrrec de l'editorial SM, enregistren un seguit de cançons populars valencianes posteriorment editades en companyia del llibre de text.

Una de les seues necessitats és escriure i imaginar històries. Normalment després d'escriure-les les porta a llegir a l'escola en què treballa per saber si són del gust dels xiquets i xiquetes per als quals les ha fetes.

L'ARGUMENT

Guadà o el País del Pacte és un poble oblidat que viu en equilibri i respecte amb el medi ambient. Totes les nits a les dotze, un estel davalla i fa el seu trajecte al llarg de tot el riu Gua, es divideix en arribar a les cinc caigudes d'aigua del riu i després es torna a ajuntar fins que arriba al mar i, s'enfila una altra vegada cap amunt. Aquest espectacle, que es repeteix des de fa molts anys, és una espècie de símbol de vida per als habitants del poble. Lest, el vetllador del mas dels Sorolls, és l'altre símbol. Aquest home s'encarrega d'escriure tot el que passa en la vida del poble en el Llibre dels esdeveniments, per tal que les generacions futures compreguen la seua realitat. L'estel i Lest estan relacionats i, en el moment que un deixa de fer el trajecte habitual, l'altre començarà a emmalaltir.

Guillem i els seus amics van una vesprada a veure Lest i aquest els conta tota la història dels orígens del poble que recull el Llibre dels esdeveniments. Un temps després arriba al poble Joan Pitarch, un venedor de dentadures postisses, que es queda bocabadat en veure la forma de vida dels habitants de Guadà. I no només per això, sinó també perquè se n'adona que és una terra rica en caolí, el mineral amb què es fan les dentadures postisses. És una terra verge que encara no ha explotat ningú. Ell i l'empresa on treballa, Clau i Queixal, SA, se'n fan càrrec i a Guadà comencen a arribar màquines que destrueixen tota la seua ecologia. Després d'uns quants anys, la vida a la localitat haurà canviat. Les muntanyes no es poden regenerar, les fàbriques omplien de fums els carrers del poble i els residus embruten les aigües del riu. L'estel cada vegada fa més curt el trajecte i al mateix

temps, Lest comença a emmalaltir. Guillem és l'únic que se n'adona i fa que la resta de la gent del poble reaccione. Tal vegada, ara tenen més comoditats, però no tots volen viure d'aquesta manera.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLÒGIQUES

Quan acabem de llegir un llibre se'ns queda una sensació que moltes vegades no sabem definir. Sabem que ens ha agradat, o que no, però sovint per a parlar-ne fem referència només a l'argument, encara que ens adonem que ací no està tot el que volem dir. A més, de segur que si un company ha llegit també el mateix llibre, haurà extret una conclusió ben diferent a la nostra. Doncs bé, en aquestes propostes intentem que els alumnes reflexionen, que debaten entre ells per a poder extraure tot el que l'autor hi aboca. Són una mena de guió per a dur a terme una segona lectura i així poder descobrir els aspectes que ens havíem deixat i els mecanismes a través dels quals Maurici Belmonte ens fa arribar el seu missatge. Com hem dit són una guió, no són de cap manera definitives i de segur que es poden ampliar.

Aquestes activitats les hem dividides en tres blocs. En el primer bloc, Anàlisi de la narració, treballem els aspectes més literaris, és a dir, tot el que fa referència als paratextos, tema, argument, personatges, etc. En el segon bloc, Anàlisi del llenguatge, treballem els aspectes lingüístics del text com ara, frases fetes, refranys, recursos literaris, formes de creació de paraules, etc. I per últim hem incorporat un tercer bloc, Jocs lingüístics, en el qual els alumnes aprenen jugant.

ANÀLISI DE LA NARRACIÓ

1. Empleneu les fitxes que us proposem a continuació, així tindreu a l'abast les dades bàsiques.

Títol de l'obra:	_____
Cognoms, nom de l'autor:	_____
Editorial:	_____
Ciutat i any de l'edició:	_____
Nombre de pàgines:	_____
Collecció:	_____
Núm.:	_____
Tema/gènere:	_____
Lloc i temps de l'acció:	_____
Argument:	_____
	_____

Tipus de narrador:	_____
	_____
	_____
Personatges: • Principals	_____
	_____
	_____
• Secundaris	_____
	_____
	_____
Valoració personal:	_____
	_____

2. Feu un resum de l'argument de la novel·la.

3. El tema d'un llibre és l'assumpte o la matèria de què tracta la història. Quin creieu que és el tema principal de l'obra?
4. Per què es titula així el llibre? Si l'haguéreu d'escollir vosaltres, quin posaríeu?
5. A banda del títol hi ha d'altres paratextos que ens poden donar també molta informació. Fixeu-vos en la dedicatòria del llibre. L'autor no ens ha situat Guadà en cap lloc concret però, on el situaríeu? Per què creieu que no l'ha concretat? Creieu que es tracta d'un lloc real o simbòlic?
6. Penseu que és una novel·la que s'adequa a la vida real i quotidiana de tots nosaltres o podríem dir que és una novel·la de ficció? Els problemes que hi apareixen són semblants als que tenim hui dia? Ens podem identificar en algun aspecte concret de Guadà?
7. L'obra està dividida en vuit capítols, per què no porten títol? Creieu que l'autor ho ha fet amb alguna intenció?
8. Com hem dit la novel·la està dividida en capítols però, sabeu que tota narració té una estructura interna com ara, inici de l'acció, desenvolupament, clímax, etc. Quina estructura té Guadà?
9. El medi ambient en què vivim ens determina els nostres hàbits alimentaris. Relacioneu el medi ambient amb la classe de menjars i begudes que apareixen al llarg de l'obra.
10. Us ha sorprès el final de la història? Per què? Com l'esperàveu?
11. Expliqueu com són les relacions entre els veïns del poble de Guadà, com és la gent, quin tracte tenen. Després compareu-ho amb les actituds que tenen quan s'obrin al progrés.
12. El Pacte de Guadà està a punt de trencar-se, l'estel cada vegada abreuja més el seu trajecte i Lest emmalalteix de pressa. Açò és producte del desequilibri entre la terra i els homes que l'habiten, de l'ús que n'han fet. Es podria relacionar amb el problema que patim nosaltres de la capa d'ozó?
13. En el llibre hi ha dues actituds clarament diferenciades, una que simbolitza el respecte al medi ambient i l'altra que representa l'avanç, el progrés, les comoditats i, naturalment, els interessos econòmics. Enceteu un debat a classe sobre aquestes dues maneres de viure.
14. Feu una redacció explicant com era el vostre poble i com vivia la gent ara fa uns quants anys i com és ara. S'han produït molts canvis?

ANÀLISI DEL LENGUATGE

15. A continuació teniu una sèrie de frases fetes, locucions, refranys, etc. que hem extret del text. Intenteu explicar-ne el significat. Entre parèntesi us remetem la pàgina on apareixen.

- oberts de bat a bat (p.9)
- un somriure que li arribava d'orella a orella (p.18)
- els picava tant la curiositat (p.24)
- ací va perdre el senyor les espadenyes (p.32)
- els va deixar de pedra (p.42)
- pensem que som el melic del món (p.49)
- s'havien dedicat en cor i ànima (p.53)
- si no els ho dones tot a la boca (98)
- després de preguntar a tort i a dret (p.99)

16. L'estel i Lest, el vetllador, sovint se'ns diu en el llibre que són els símbols de Guadà, els País del Pacte. Però, què és un símbol? Podríeu explicar la diferència entre símbol, icona i senyal? Poseu-ne exemples.

17. El llenguatge literari es caracteritza per l'ús de figures retòriques com ara, la comparació, la metàfora, el símil, la metonímia, hipèrbole, personificació, etc. A Guadà aquests recursos no són una excepció, digueu en cada cas de quina figura retòrica es tracta i expliqueu-ne el sentit.

- el silenci de la vall era trencat pel so de la campana (p.9)
- els ulls dels cinc xiquets recorrien tots els objectes (p.189)
- tenia un exèrcit de rates que es passejava amunt i avall (p.24)
- van anar remugant-se el sabor de la lectura (p.30)
- el tòrrid calor del desert (p.30)
- no ens agrada portar foc a la boca (p.42)
- Lest, que dormia com un infant (p.44)
- el representant Joan Pi era tot felicitat (p.45)
- deixaven veure una nit ja tancada (p.50)
- el carrer era el regne absolut de la calor (p.53)

18. Una de les estratègies de la llengua per formar noves paraules és la derivació. Formeu el derivat correcte d'aquests mots. La paraula derivada apareix en el llibre.

-blanc	-perill
-malalt	-vot
-vetllar	-campana
-benifat	-feina
-pedra	-treballador
-vendre	-explotar
-camí	-regenerar

19. La llúdria i el caolí són dos elements, un animal i l'altre mineral, que formen part del medi ambient del poble de Guadà. Saps què són? Definiu-los amb l'ajuda d'un diccionari i recolliu el nom dels animals i minerals característics del medi ambient de la vostra comarca.

20. Gràcies a les descripcions que ens dóna el narrador sobre Guadà ens podem imaginar el poble. Però a causa de la decisió d'obrir-se a d'altres pobles sofreix una sèrie de canvis que afecten el paisatge. Feu dues llistes, una que incloga els adjectius que emprà el narrador per a descriure el poble abans dels canvis i l'altra amb els adjectius que ens mostren la degradació de la natura.

21. Els personatges normalment també són descrits. A Guadà, Lest és l'únic personatge que l'autor ens descriu un poc: "...era un home molt fort. (...) El cap, la gran calba bruna i arrugada... la barba per afaitar..." (p.18). Pel paper que fa i el lloc d'on ve, que ens diu que és totalment diferent a Guadà, podríeu descriure Joan Pi, el venedor de dentadures postisses? Intenteu-ho.

22. Quan Joan Pi entrà al poble amb el vehicle, una senyora va fer que eixira de Guadà i deixara el cotxe als afores. Aquesta dona anava "enfundada dins una granota blanca" (p.34). Explica com anava vestida. Pots trobar un altre significat a la paraula granota? De quina propietat del signe lingüístic estem parlant? Poseu-ne més exemples.

23. Guillem i els seus amics en un moment del llibre estan jugant al pinyolet (p.36). Intenteu esbrinar en què consisteix aquest joc. També seria interessant que amb l'ajuda del professor i la gent major elaborareu un llistat amb els jocs tradicionals del vostre poble i els posareu en pràctica.

24. La primera vegada que Guillem i la colla d'amics van al mas dels Sorolls per veure Lest, aquest els conta una llegenda que els permet de conèixer la història del seu poble i entendre la seua forma de vida. De segur que al vostre poble hi ha històries tan interessants com aquesta. Pregunteu als avis i després conteu-les a classe.

JOCS LINGÜÍSTICS

25. Busqueu en la sopa de lletres els 7 elements que fan de Guadà un lloc singular:

vall, riu, cascada, pedrera, llac, muntanya, estel

R	S	L	L	A	V	O	Y	T	P
M	K	X	U	I	L	V	R	F	E
U	N	A	Ç	G	F	E	I	O	D
N	Z	E	S	T	E	L	U	P	R
T	T	E	R	U	Z	A	B	T	E
A	I	S	E	W	E	N	V	K	R
N	Ç	J	P	X	U	L	H	I	A
Y	Y	V	H	Ç	L	D	I	P	C
A	S	O	R	A	D	O	E	W	Z
Ç	I	R	C	A	S	C	A	D	A

26. Resoleu.

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Horitzontals

1. Qui practica la lectura.
2. Morat. Segona vocal.
3. Article indefinit. Preposició.
4. Professió.
5. Matrícula de Sant Sebastià. Prefix.
6. Consonant trencada. Poble d'Alacant.

Verticals

1. Recorre el riu Gua.
2. També es diuen instruments.
3. Sinònim de tipus, mena.
4. Possessiu femení. Els anglesos la utilitzen per anomenar una peça de roba. Consonant.
5. La usem quan volem oferir dues possibilitats. Sinònim de sec.
6. Nota musical. Nom de consonant.

SOLUCIONS

R	S	L	L	A	V	O	Y	T	P
M	K	X	U	I	L	V	R	F	E
U	N	A	Ç	G	F	E	I	O	D
N	Z	E	S	T	E	L	U	P	R
T	T	E	R	U	Z	A	B	T	E
A	I	S	E	W	E	N	V	K	R
N	Ç	J	P	X	U	L	H	I	A
Y	Y	V	H	Ç	L	D	I	P	C
A	S	O	R	A	D	O	E	W	Z
Ç	I	R	C	A	S	C	A	D	A

	1	2	3	4	5	6
1	L	E	C	T	O	R
2	L	I	L	A		E
3	U	N	A		A	
4	M	E	S	T	R	E
5		S	S		I	L
6	Ç		E	L	D	A